

KOD

(sposób kodowania ustala szkoła)

Olimpiada Historyczna Juniorów 2025-2026

ELIMINACJE SZKOLNE

Instrukcja dla ucznia

1. Sprawdź, czy test zawiera **18 stron**. Ewentualny brak stron, zadań lub inne usterki zgłoś Komisji.
2. Test do którego przystępujesz, zawiera **19 zadań**. Maksymalnie możesz uzyskać **50 punktów** (40 pkt za zadania zamknięte i krótkiej odpowiedzi, 10 pkt za zadanie rozszerzonej wypowiedzi – wypracowanie).
3. Czytaj uważnie treści zadań i wszystkie polecenia.
4. Pisz czytelnie i używaj tylko długopisu lub pióra z czarnym lub niebieskim tuszem/atramentem. Nie stosuj korektora.
5. Staraj się nie popełniać błędów przy zaznaczaniu lub dobieraniu odpowiedzi, jeśli się pomylisz, przekreśl błędną odpowiedź, napisz przy niej: „błąd” i napisz, podkreśl, wskaż lub dobierz prawidłową odpowiedź.
6. Podczas trwania konkursu nie możesz korzystać z pomocy naukowych (z wyjątkiem lupy/szkła powiększającego), urządzeń telekomunikacyjnych oraz z podpowiedzi koleżanek i kolegów – narażasz ich i siebie na dyskwalifikację. Nie wolno Ci również zwracać się z jakimikolwiek wątpliwościami dotyczącymi treści zadań, do członków Komisji.
7. Do eliminacji okręgowych komisja zakwalifikuje **pięcioro uczniów**, którzy uzyskali najwyższe wyniki (jednak **nie mniej niż 25 pkt.**). W przypadku, gdy taką samą, najwyższą liczbę punktów uzyska więcej niż pięć osób, do eliminacji okręgowych zostaną zakwalifikowani wszyscy uczestnicy którzy ex aequo uzyskali najwyższy wynik.
8. Na udzielenie odpowiedzi w teście i napisanie wypracowania masz **90 minut**.

Życzymy Ci powodzenia!

Zadanie 1. (0–3)

Źródło. Fotografia rekonstrukcji

Źródło: <http://www.old2.muzarp.poznan.pl> [...]; dostęp: 06.09.2025];

Źródło 2. Źródło z epoki

Źródło: <https://archeologia.com.pl> [...]; [dostęp: 06.09.2025]

1.1. Oceń, czy poniższe zdania są prawdziwe czy fałszywe. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe lub F – jeśli jest fałszywe.

Zdobycie umiejętności związanej z wynalazkiem zaprezentowanym w źródle 2. uznawane jest przez historyków za cenzurę kończąca prehistorię.	P	F
Zbiorowość, której zrekonstruowane siedziby zaprezentowano w źródle 1. pozyskiwała pożywienie zajmując się głównie zbieractwem i polowaniem.	P	F

1.2. Dokończ zdanie – uzupełnij lukę, podając nazwę cywilizacji/krainy. Odpowiedź uzasadnij.

Wynalazek zaprezentowany w źródle 1. jest osiągnięciem

Uzasadnienie

.....

Zadanie 2. (0–2)

Źródło 1. Mapa konturowa

Na podstawie: D. Dalet/d-maps.com, <https://cke.gov.pl> [dostęp: 12.08.2023]

Źródło 2. Źródło z epoki [fragment]

Źródło: <https://historia.org.pl> [dostęp: 06.09.2025]

2.1. Dokończ zdanie – uzupełnij lukę i uzasadnij odpowiedź, odwołując się do treści obu źródeł.

Przedmiot oznaczony w źródle 2. literą A to jeden z symboli religii, która narodziła się w starożytnej cywilizacji położonej na terenie oznaczonym na mapie cyfrą

Uzasadnienie
.....

2.2. Rozstrzygnij, czy religia, której jeden z symboli oznaczono w źródle 2. literą A., to religia politeistyczna czy monoteistyczna. Odpowiedź uzasadnij.

Rozstrzygnięcie

Uzasadnienie

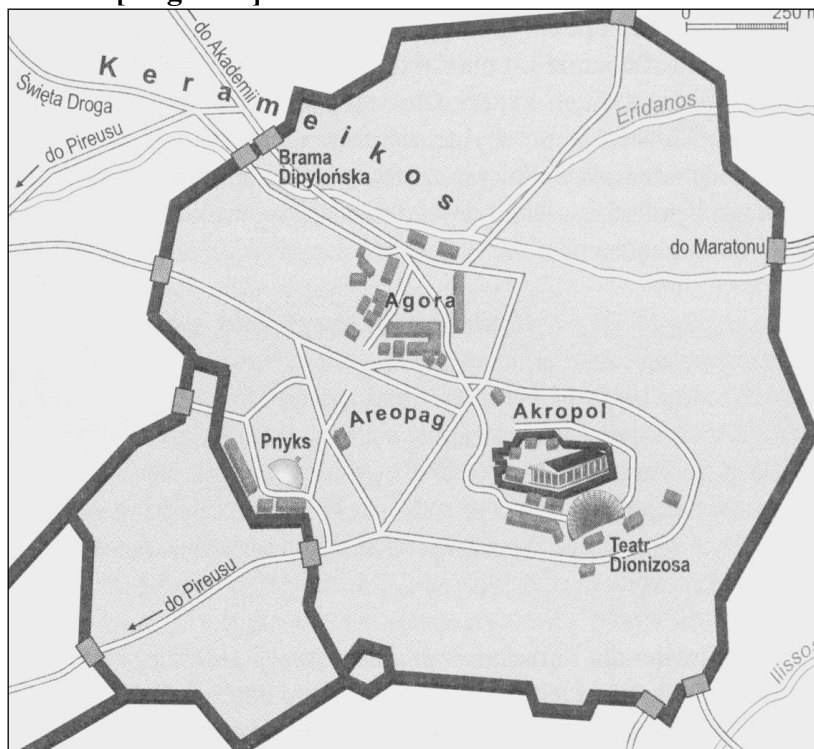
Zadanie 3. (0–3)

Źródło 1. Tekst źródłowy [fragment]

Biedacy oraz lud słusznie cieszą się tam lepszą pozycją od ludzi szlacheckiego pochodzenia i zamożnych, ponieważ to lud właśnie [...] tworzy potęgę państwa [...] w znacznym stopniu większą niż hoplici, ludzie szlacheckiego pochodzenia oraz warstwy wyższe. Skoro taka jest sytuacja, wydaje się słuszne, aby każdy miał dostęp do urzędów [...] i, aby każdy obywatel, który zechce zabrać głos, mógł to uczynić bez przeszkód.

Źródło: M. Węcowski, *Starożytność klasyczna. Ćwiczenia źródłowe z historii dla szkół średnich*, Warszawa 1999, s. 180.

Źródło 2. Plan miasta [fragment]

Źródło: M. Węcowski, P. Węcowski, J. Czuby, *Historia*, Warszawa 2007, s. 48.

3.1. Wybierz z planu miasta (źródło 2.) nazwę jednego miejsca związanego z funkcjonowaniem ustroju opisanego w źródle 1. Uzasadnij swój wybór.

Miejsce

Uzasadnienie

3.2. Oceń, czy poniższe zdania są prawdziwe czy fałszywe. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe lub F – jeśli jest fałszywe.

W tekście wspomniano o ciężkozbrojnych żołnierzach greckich.	P	F
Ustrój opisany w źródle 1. to ustój Aten peryklejskich.	P	F

Zadanie 4. (0–1)

Źródło. Tekst źródłowy [fragment]

Waleriusz Dioklecjan [...] pierwszy od czasów Kaliguli i Domicjana polecił tytułować się publicznie panem i bogiem i przy powitaniu cześć boską sobie oddawać. [...] choć panem nazywać się kazał, był naprawdę ojcem swoich poddanych. [...].

Źródło: Sekstus Aureliusz Wiktor, *O cesarzach*, [w:] *Teksty źródłowe do nauki historii w szkole. nr 3. Rzym starożytny*, oprac. L. Błaszczyk, Warszawa 1961, s. 44.

Dokończ zdanie – odpowiedź wybierz spośród podanych i uzasadnij odpowiedź, odwołując się do treści źródła.

Źródło opisuje system sprawowania władzy w Rzymie zwany

1. republiką.
2. pryncypatem.
3. tetrarchią.
4. dominatem.

Zadanie 5. (0–1)

Źródło 1. Fotografia budowli z epoki

Źródło: <https://wikimapia.org> [dostęp: 06.10.2025]

Źródło 2. Tekst źródłowy [fragment]

Biegły one [drogi] bez przeszkód prosto przez pola, wykładane częściowo ciosaną kostką kamienną, częściowo zaś wyrównywane nasypami ubitego piasku i żwiru. Wyrównywano wszelkie doły, budowano połączenia mostowe nad wszystkimi potokami i parowami, doprowadzając przy tym nawierzchnię dróg do równego poziomu po obu brzegach tych mostów. [...]. Do tego jeszcze długości zostały odmierzone milami rzymskimi i przy drogach ustawiono kamienne słupy z podaniem miar odległości. [...].

Źródło: Plutarch z Cheronei, *Żywoty sławnych mężów*, tłum. M. Brożek, Wrocław 1977, s. 445–446.

Rozstrzygnij, czy oba źródła odnoszą się do osiągnięć tej samej starożytnej cywilizacji czy do dwóch różnych. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do treści obu źródeł.

.....

.....

.....

.....

Zadanie 6. (0–3)

Źródło. Fragment artykułu

[...] powstała wśród żyjących na pustyni Arabów za sprawą Mahometa, któremu objawione zostały zasady wierzeń [...]. Bardzo szybko rozprzestrzeniła się wśród podbitych przez Arabów ludów i ogarnęła swoim zasięgiem tereny od Półwyspu Iberyjskiego na zachodzie, po Indie i Chiny na wschodzie.

Źródło: <https://radiopoznan.fm> [dostęp: 14.09.2025]

6.1. Dokończ zdanie – odpowiedź wybierz spośród podanych.

Religia, o której mowa w tekście narodziła się w

1. VII wieku p.n.e.
2. I wieku p.n.e.
3. I wieku n.e.
4. VII wieku n.e.

6.2. Uzasadnij, że cywilizacja której zasięg opisano w źródle, miała wpływ na współczesną Europę. Podaj dwa przykłady osiągnięć cywilizacyjnych.

-
-

Zadanie 7. (0–3)

Źródło. Współczesny fresk w Gnieźnie

Źródło: <https://pl.wikipedia.org> [dostęp: 06.09.2025]

Tłumaczenie napisu: rok 966 [...] Książę Ochrzczony

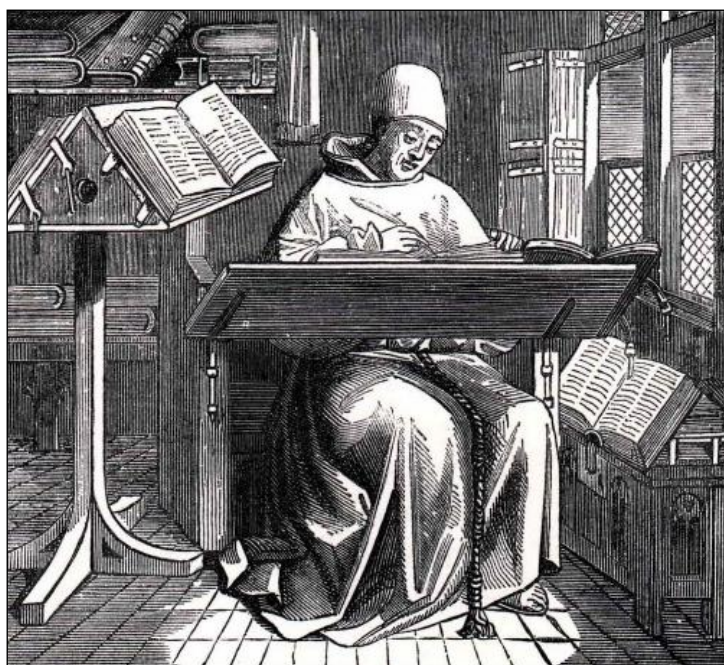
Do rodzajów następstw wydarzenia przywołanego w treści fresku przyporządkuj właściwy, odpowiadający mu przykład - wybierz go spośród oznaczonych literami A–C. W odpowiednich wierszach tabeli zaznacz właściwą literę.

Następstwa kulturowe	A	B	C
Następstwa społeczne	A	B	C
Następstwa polityczne	A	B	C

- A. Wznoszenie budowli w stylu romańskim.
- B. Wzmocnienie pozycji władcy na arenie międzynarodowej.
- C. Tworzenie się społeczeństwa ponad podziałami plemiennymi.

Zadanie 8. (0–4)

Źródło. Rycina

Źródło: <https://zpe.gov.pl> [dostęp: 20.09.2025]

8.1. Dokończ zdania A i B – uzupełnij luki, podając nazwę stanu społecznego średniowiecznej Europy oraz nazwę języka.

A. Postać widoczna na rycinie jest przedstawicielem stanu

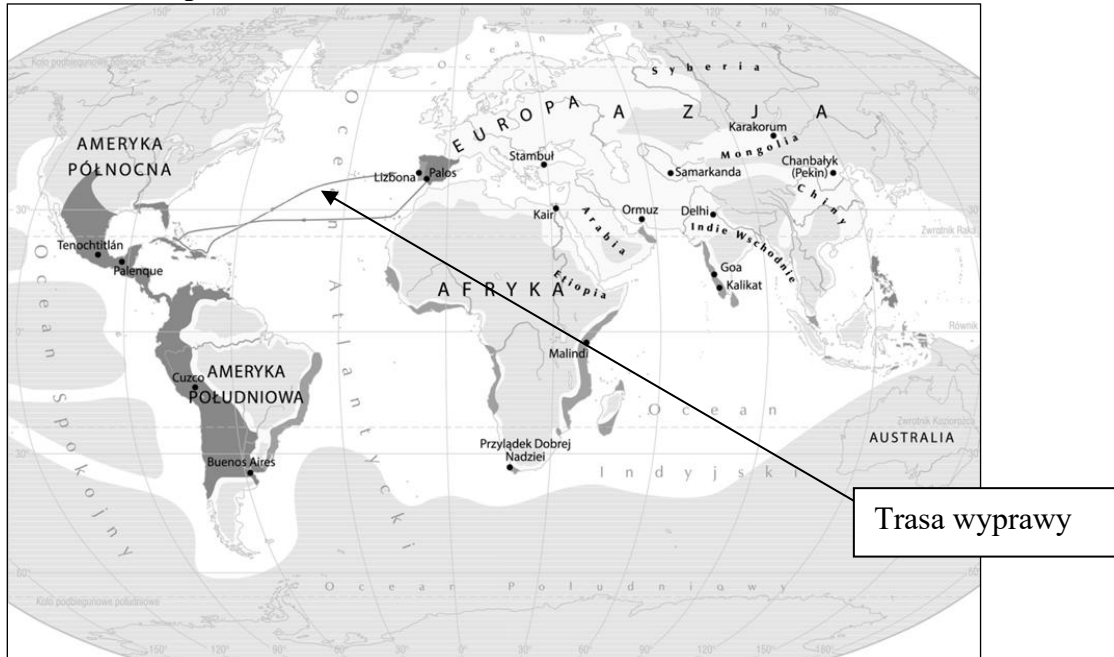
B. W okresie średniowiecza w uniwersalnej kulturze Europy językiem, w którym pisane były książki i dokumenty był język

8.2. Wymień dwa stany społeczne średniowiecznej Europy inne niż stan, o którym mowa w zadaniu 8.1.

-
-

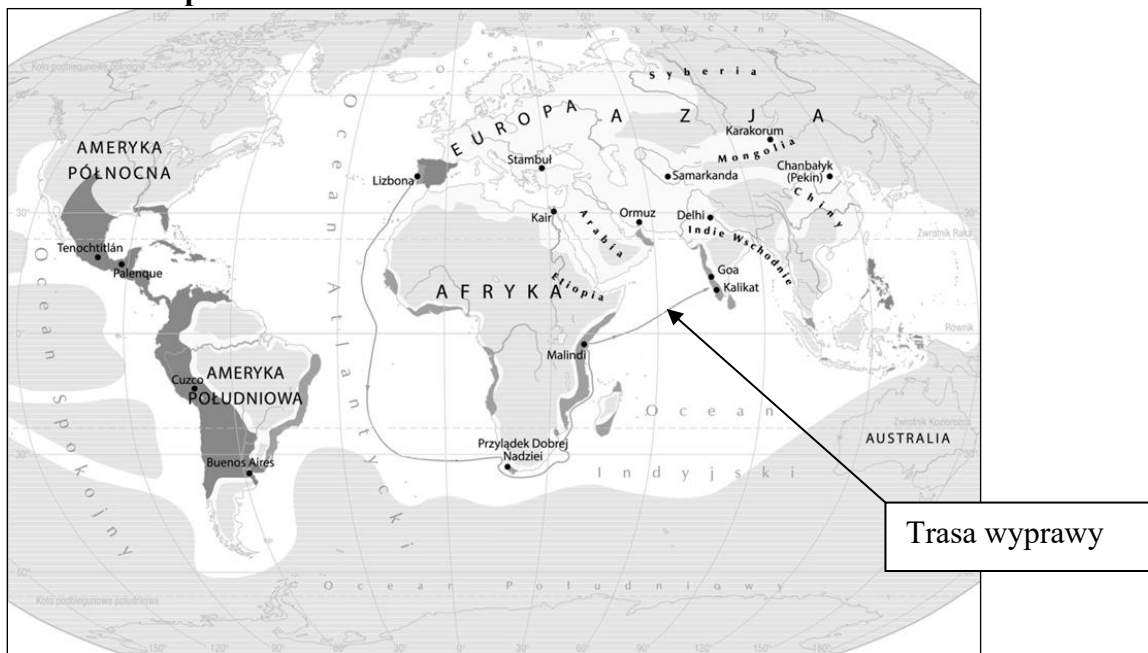
Zadanie 9. (0–2)

Źródło 1. Mapa

Źródło: <https://zpe.gov.pl> [dostęp: 14.09.2025]

Źródło 2. Mapa

Źródło: <https://zpe.gov.pl> [dostęp: 14.09.2025]

Źródło 3. Tekst źródłowy [fragment]

Indie zostały odkryte w roku tysiąc czterysta dziewięćdziesiątym drugim [...] Wszystkie ziemie [...] są tak pełne ludności, jak rojne ule – wydaje się, że Bóg mieścił na nich przeważającą część rodzaju ludzkiego. [...]

Miedzy te łagodne owce... weszli Hiszpanie...[którzy] stali się jako wilki, tygrysy i lwy najsrozsze, wygłodniałe od wielu dni. [...].

Skoro Indianie ujrzeli niesprawiedliwość i niebywale okrucieństwo, wyrządzone tylu niewinnym ludziom [...] tym razem wszyscy w całym mieście chwytają za broń, uderzają na wrogów, raniąc wielu Hiszpanów [...]

Źródło: D. Ostapowicz, S. Suchodolski, D. Szymikowski, *Od Hammurabiego do Fukuyamy*, Tom 1. *Od starożytności do 1789 roku*, Gdańsk 1999, s. 216-217.

9.1. Rozstrzygnij, czy terytorium, na którym miały miejsce wydarzenia opisane w źródle 3. zostało odkryte w wyniku wyprawy oznaczonej na mapie w źródle 1. czy w źródle 2. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do treści wszystkich trzech źródeł.

Rozstrzygnięcie

Uzasadnienie

.....
.....
.....

9.2. Rozstrzygnij, czy do wydarzeń opisanych w źródle 3. doszło na terytorium określanym mianem Starego Świata czy Nowego Świata. Odpowiedź uzasadnij.

Rozstrzygnięcie

Uzasadnienie

.....
.....

Zadanie 10. (0–3)

Źródło. Fotografia budowli

Źródło: <https://zpc.gov.pl> [dostęp: 14.09.2025]

Oceń, czy poniższe zdania są prawdziwe czy fałszywe. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe lub F – jeśli jest fałszywe.

Na fotografii widoczne są cechy charakterystyczne do stylu występującego w epoce odrodzenia.	P	F
Widoczne na fotografii elementy architektury nawiązują do cech architektury antycznej.	P	F
Odrodzenie zostało zapoczątkowane w Polsce za panowania władców wybieranych poprzez wolną elekcję.	P	F

Zadanie 11. (0–3)

Źródło. Mapa. Straty terytorialne Rzeczypospolitej w XVII wieku

Źródło: <https://zpe.gov.pl> [dostęp: 20.09.2025]

Do każdego opisu w tabeli przyporządkuj właściwe terytorium – wybierz spośród oznaczonych literami A–C. W każdym wierszu tabeli zaznacz właściwą literę.

Utrata Inflant na rzecz Szwecji.	A	B	C
Zniesienie lenna Prus Książęcych	A	B	C
Przyłączenie lewobrzeżnej Ukrainy do Rosji.	A	B	C

- A. Terytorium nr 1.
B. Terytorium nr 2.
C. Terytorium nr 3.

Zadanie 12. (0–1)

Źródło 1. Tekst źródłowy [fragment]

Przeto rzeczeni lordowie duchowni i świeccy oraz Izba Gmin, [...] zebrali się obecnie jako pełne i wolne przedstawicielstwo tego narodu, [...].

8. Wybór członków parlamentu ma być swobodny. [...]

Źródło: *Wiek XVI-XVIII źródłach. Wybór tekstów źródłowych z propozycjami metodycznymi dla nauczycieli historii, studentów i uczniów*, oprac. M. Sobańska-Bondaruk, St. B. Lenard, Warszawa 1999, s. 310.

Źródło 2. Fotografia bramy [fragment]

Źródło: <https://www.lifeandmore.pl> [...]; dostęp: 20.09.2025]

Rozstrzygnij, czy źródło 2. nawiązuje do cech ustroju opisanego w źródle 1. czy ustroju Francji w XVII wieku. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do obu źródeł.

Rozstrzygnięcie

Uzasadnienie

.....

Zadanie 13. (0-1)

Źródło. Tekst źródłowy [fragment]

Polityka angielska musi w odniesieniu do handlu z Ameryką mieć na uwadze dwa wielkie zadania, a mianowicie:

- 1) zmusić Amerykanów, aby wszystkie towary fabryczne i produkty angielskie, których potrzebują, sprowadzali tylko z Wielkiej Brytanii;
- 2) handel zagraniczny Amerykanów regulować tak, aby wszystkie korzyści z niego płynęły do Wielkiej Brytanii bądź przynosiły pożytek sprawom Imperium Brytyjskiego.

Źródło: T. Cegielski, K. Zielińska, *Historia 2. Dzieje nowożytne*, Warszawa 1991, s.348.

Źródło 2. Tekst źródłowy [fragment]

Artykuł I.

[...] Wszystkie niniejszym przyznane kompetencje ustawodawcze będą należeć do Kongresu Stanów Zjednoczonych [...].

Artykuł II

Władza wykonawcza zostanie powierzona Prezydentowi Stanów Zjednoczonych Ameryki. [...]

Artykuł III

Władza sądowa Stanów Zjednoczonych zostanie powierzona Sądowi Najwyższemu [...]

Źródło: <https://biblioteka.sejm.gov.pl> [dostęp: 06.09.2025]

Rozstrzygnij, czy przyczyną wojny o niepodległość Stanów Zjednoczonych jest dokument zacytowany w źródle 1. czy w źródle 2. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do treści obu źródeł.

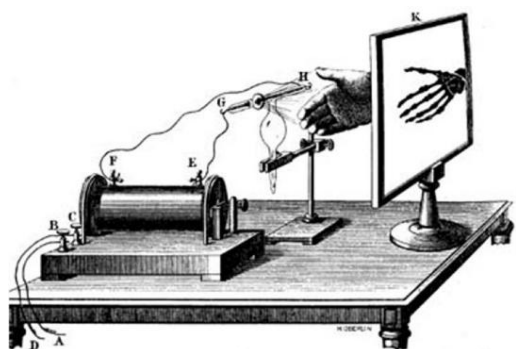
Rozstrzygnięcie

Uzasadnienie

.....

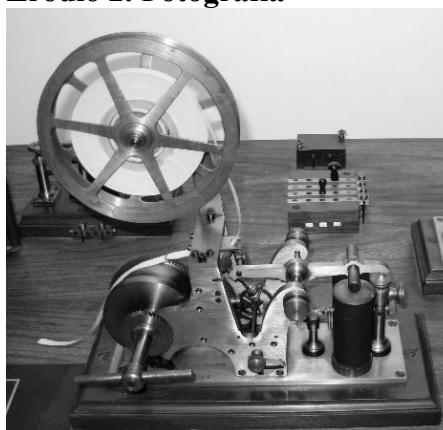
Zadanie 14. (0–2)

Źródło.1. Fotografia

Źródło: <https://laorquesta.mx/la-cuna>[...] [dostęp: 14.09.2025]

Źródło 2. Fotografia

Źródło: <https://commons.wikimedia.org> [dostęp: 14.09.2025]

Uzupełnij tabelę.

Źródło	Nazwa wynalazku	Wynalazca	Zastosowanie (jeden przykład)
1.			
2.			

Zadanie 15. (0–3)

Źródło. Tekst źródłowy [fragment]

Zapadł niesłychany wyrok! Nie podniesiono na żadnego ze szkolnych katów ręki [...] a jednak rodziców tych małych dzieci skatowanych przez pruską szkołę sądy pruskie ukarały długim więzieniem za to, że pod wpływem rozpacz i litości wypowiedzieli zbyt głośno słowa przeciw takiej szkole i takim nauczycielom [...]. Jedną z obwinionych [...] zamknięto na dwa i pół lata. Czy chodziło również o to, by bohaterskie dzieci pomarły z głodu? W społeczeństwie Hakaty – doprawdy – to możliwe [...]

Źródło: Wiek XIX w źródłach. Wybór tekstów źródłowych z propozycjami dla nauczycieli historii, studentów i uczniów, oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S.B. Lenard, Warszawa 1997, s. 430.

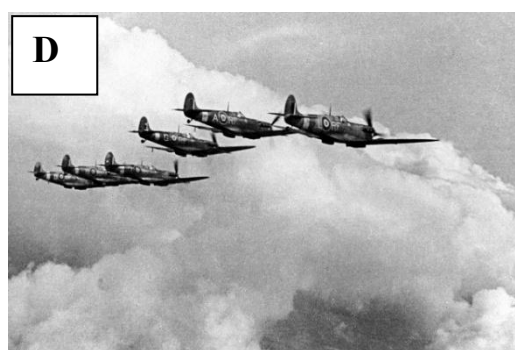
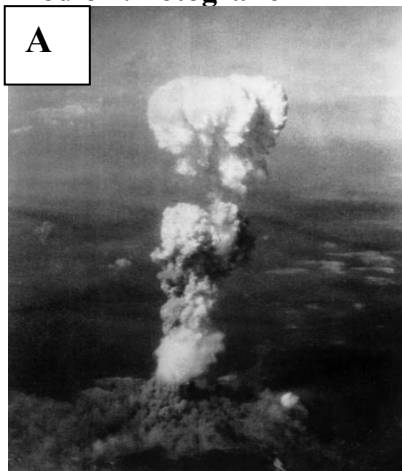
15.1. Podaj nazwę polityki zaborców wobec narodu polskiego, do którego nawiązuje treść źródła.

15.2. Oceń, czy poniższe zdania są prawdziwe czy fałszywe. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe lub F – jeśli jest fałszywe.

Wydarzenie, którego skutkiem był wyrok opisany w źródle było działaniem prowadzonym w ramach pracy organicznej.	P	F
Choć nie było to wyartykułowane wprost, to celem działalności <i>Hakaty</i> , o której mowa w źródle, było wynarodowienie narodu polskiego.	P	F

Zadanie 16. (0–2)

Źródło 1. Fotografie

Źródło: <https://zpe.gov.pl> [dostęp: 20.09.2025]

Źródło 2. Źródło historyczne [fragment]

[...] 13. Należy stworzyć niezawisłe państwo polskie, które winno obejmować terytoria zamieszkane przez ludność niezaprzeczalnie polską, któremu należy zapewnić swobodny i bezpieczny dostęp do morza i którego niezawisłość polityczną i gospodarczą oraz integralność terytorialną należy zagwarantować paktem międzynarodowym.

Źródło: <http://obw.muzhp.pl> [dostęp: 20.09.2025]

16.1. Dokończ zdanie – uzupełnij lukę i uzasadnij swój wybór.

Fotografia wykonana podczas I wojny światowej została oznaczona literą

Uzasadnienie

.....

16.2. Dokończ zdanie – uzupełnij lukę. Odpowiedź wybierz spośród podanych.

Słowa przywołane w źródle 2. zostały wypowiedziane w czasie I wojny światowej przez (wpisz numer).

1. premiera Francji Georges Clemenceau.
2. prezydenta USA Thomasa Woodrowa Wilsona
3. Cara Rosji Mikołaja II.
4. premiera wielkiej Brytanii Davida Lloyd George'a.

Zadanie 17. (0–2)

Spośród wydarzeń związanych z II wojną światową oznaczonych literami A–D wybierz to, które jest chronologicznie najwcześniejsze i to, które jest chronologicznie najpóźniejsze. W każdym wierszu tabeli zaznacz właściwą literę.

Wydarzenia najwcześniejsze	A	B	C	D
Wydarzenia najpóźniejsze	A	B	C	D

- A. Konferencja Wielkiej Trójki w Jałcie
- B. Bitwa o Stalingrad
- C. Lądowanie żołnierzy II frontu we Francji
- D. Atak Japonii na Pearl Harbor

Zadanie 18. (0–1)

Podkreśl szereg, w którym poprawnie uporządkowano chronologicznie wydarzenia z okresu PRL.

1. wprowadzenie stanu wojennego, powstanie ruchu społecznego „Solidarność”, obrady „okrągłego stołu”, wybory parlamentarne 1989 r.
2. powstanie ruchu społecznego „Solidarność”, wprowadzenie stanu wojennego, obrady „okrągłego stołu”, wybory parlamentarne 1989 r.
3. wprowadzenie stanu wojennego, powstanie ruchu społecznego „Solidarność”, obrady „okrągłego stołu”, wybory parlamentarne 1989 r.
4. obrady „okrągłego stołu”, powstanie ruchu społecznego „Solidarność”, wprowadzenie stanu wojennego, wybory parlamentarne 1989 r.

Zadanie 19. (0–10)

Napisz wypracowanie na temat:

Przedstaw przełomowe, znaczące lub najciekawsze wydarzenie w dziejach Twojej miejscowości lub Twojego regionu. Uzasadnij swój wybór.

[illegible]

This image shows a full page of a handwriting practice worksheet. It consists of numerous horizontal rows, each defined by two parallel dotted lines. The rows are evenly spaced and extend across the entire width of the page, providing a guide for letter height and placement. There is no text or other markings on the page.

This image shows a full page of white paper designed for handwriting practice. It features approximately 20 horizontal rows, each defined by two parallel dotted lines. The rows are evenly spaced and extend across the entire width of the page, providing a guide for letter height and placement. There are no margins, text, or other markings on the paper.

BRUDNOPIS